

136

DEKRET

z dnia 14 maja 1946 r.

Przepisy wprowadzające prawo opiekuńcze.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. I. Z dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego tracą moc wszelkie przepisy, dotyczące przedmiotów, unormowanych w prawie opiekuńczym, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. II. Pozostają w mocy przepisy ustaw szczególnych, dotyczące kurateli.

Art. III. Uchyla się:

- 1) art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 lutego 1928 r. o sposobie lokowania funduszków przez osoby prawa publicznego, fundacje i osoby niewłasnowolne oraz o sposobie lokowania kaucyj, składanych z tytułu obowiązku publicznego (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 141);
- 2) art. VI, VIII pkt 3—5, XI, XIII, XV XXII przepisów wprowadzających prawo osobowe;
- 3) art. 23 dekretu z dnia 29 sierpnia 1945 r. w sprawie postępowania o ubezwłasnowolnienie (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 225);
- 4) art. X § 2 przepisów wprowadzających prawo małżeńskie.

Art. IV. § 1. Jeżeli dotychczasowe przepisy, utrzymane w mocy, powołują się na uchylone przepisy bądź też ogólnie odsyłają do przepisów prawa cywilnego, dotyczących przedmiotów, unormowanych w prawie opiekuńczym, stosuje się odpowiednio przepisy prawa opiekuńczego.

§ 2. W szczególności, ilekroć poszczególne przepisy przewidują właściwość sądu opiekuńczego, rady

familijnej lub rady opiekuńczej albo powyższych rad i sądu, właściwą jest władza opiekuńcza.

Art. V. Do przedawnienia roszczeń majątkowych, opartych na przepisach prawa opiekuńczego, stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu zobowiązań.

Art. VI. Przepisów art. 13 dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1945 r. Nr 3, poz. 13) nie stosuje się do wydzierżawiania gospodarstw, będących własnością niepełnoletnich poddanych opiece, jeżeli stosunek umowny ma trwać tylko do czasu osiągnięcia przez właściciela pełnoletności.

Art. VII. § 1. Kuratora dla osób prawnych (art. 59 prawa opiekuńczego) ustanawia sąd grodzki właściwy ze względu na siedzibę osoby prawnej w trybie postępowania niespornego.

§ 2. Kuratora dla spółek handlowych i spółdzielni (art. 59 prawa opiekuńczego) ustanawia właściwy sąd rejestrowy w trybie postępowania w sprawach rejestrowych.

Art. VIII. § 1. Jeżeli kuratora dla nieznanych lub nie dających się jeszcze ustalić uczestników sprawy (art. 60 prawa opiekuńczego) ustanawia sąd, przed którym sprawa się toczy lub ma być wszczęta, ustanowienie następuje w trybie postępowania właściwego dla samej sprawy.

§ 2. Jeżeli sprawa nie należy do właściwości sądów powszechnych, sąd grodzki właściwy ze względu na siedzibę władzy, w której sprawa się toczy lub ma być wszczęta, ustanawia kuratora w trybie postępowania niespornego.

Art. IX. Kuratora w celu ochrony majątku (art. 61 prawa opiekuńczego) ustanawia sąd grodzki właściwy ze względu na miejsce położenia majątku w trybie postępowania niespornego.

Rozdział II.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego.**Art. X.** Uchyła się:

- 1) art. 36—40, 346, 352—353, 357 i 364—514 kodeksu cywilnego Królestwa Polskiego;
- 2) postanowienie Komitetu Urządzącego z dnia 12 lipca 1866 r. (Dz. pr. t. LXV, str. 383);
- 3) postanowienie Komitetu Urządzącego z dnia 19 czerwca 1868 r. (Dz. pr. t. LXVIII, str. 239);
- 4) dekret z dnia 16 grudnia 1918 r. w przedmiocie ochrony majątku nieobecnych właścicieli (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 68).

Rozdział III.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu cywilnego austriackiego.**Art. XI.** Uchyła się:

- 1) §§ 187—284 kodeksu cywilnego austriackiego;
- 2) dekret nadworny z dnia 29 września 1789 r. (Zb. u. s. Nr 1054);
- 3) dekret nadworny z dnia 18 lipca 1800 r. (Zb. u. s. Nr 503);
- 4) dekret nadworny z dnia 9 lipca 1802 r. (Zb. u. s. Nr 568);
- 5) dekret nadworny z dnia 23 czerwca 1821 r. (Zb. u. s. Nr 1771);
- 6) dekret nadworny z dnia 17 sierpnia 1822 r. (Zb. u. s. Nr 1888);
- 7) dekret nadworny z dnia 6 grudnia 1822 r. (Zb. u. s. Nr 1911);
- 8) dekret nadworny z dnia 3 lutego 1826 r. (Zb. u. s. Nr 2158);
- 9) dekret kancelarii nadwornej z dnia 1 lipca 1835 r. (Zb. u. s. Nr 48);
- 10) dekret kancelarii nadwornej z dnia 11 czerwca 1839 r. (Zb. u. s. Nr 360);
- 11) dekret kancelarii nadwornej z dnia 21 listopada 1839 r. (Zb. u. s. Nr 389);
- 12) dekret kancelarii nadwornej z dnia 21 listopada 1843 r. (Zb. u. s. Nr 722);
- 13) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 21 sierpnia 1856 r. (Dz. u. p. austr. Nr 150);
- 14) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 4 czerwca 1859 r. Nr 7803;
- 15) rozporządzenie Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 10 października 1860 r. Nr 14939;
- 16) §§ 30—54 noweli I do kodeksu cywilnego austriackiego (rozporządzenie ces. z dnia 12 października 1914 r. — Dz. u. p. austr. Nr 276);
- 17) rozporządzenie z dnia 24 czerwca 1916 r. (Dz. u. p. austr. Nr 195).

Rozdział IV.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej kodeksu cywilnego niemieckiego.**Art. XII.** Uchyła się:

- 1) §§ 29 i 1773—1921 kodeksu cywilnego niemieckiego;
- 2) art. 72, 77 i 78 pruskiej ustawy wykonawczej do kodeksu cywilnego niemieckiego z dnia 20 września 1899 r. (Zb. u. prusk., str. 177).

Art. XIII. Pozostaje w mocy ustawa z dnia 2 lipca 1900 r. o wychowaniu zapobiegawczym nieletnich (Zb. u. prusk., str. 264) wraz z późniejszymi zmianami.

Rozdział V.

Przepisy szczególne dla obszaru mocy obowiązującej tomu X cz. 1. Zводу Praw.

Art. XIV. Uchyła się art. 212 i 225—381 tomu X cz. 1 Zводу Praw.

Rozdział VI.

Przepisy przejściowe.

Art. XV. Prawo opiekuńcze stosuje się do unormowań w nim stosunków prawnych, chociażby powstały przed jego wejściem w życie, o ile przepisy poniższe nie stanowią inaczej.

Art. XVI. § 1. Opieki i kuratele, istniejące w chwili wejścia w życie prawa opiekuńczego, pozostają w mocy, chyba że szczególny przepis ustawy stanowi inaczej.

§ 2. Do opiek i kuratel tych stosuje się jednak z dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego przepisy tego prawa.

Art. XVII. § 1. W przypadkach, przewidzianych w artykule poprzedzającym, dotychczasowi opiekunowie, opiekunowie przydani i kuratorowie pełnią nadal swą czynność, co nie uchybia prawu właściwej władzy do ich zwolnienia na podstawie przepisów prawa opiekuńczego.

§ 2. Jeżeli jednak opiekę sprawuje kilku opiekunów, władza opiekuńcza w ciągu roku od dnia wejścia w życie prawa opiekuńczego powierzy opiekę jednemu opiekunowi, zwalniając pozostałych. Do tego czasu stosunek między opiekunami ocenia się według przepisów dotychczasowych.

§ 3. Jeżeli na podstawie dotychczasowych przepisów opiekę sprawuje zakład, przeznaczony do opieki nad dziećmi, lub zakład leczniczy dla psychicznie chorych, władza opiekuńcza powoła w ciągu roku od dnia wejścia w życie prawa opiekuńczego opiekuna według przepisów tego prawa.

Art. XVIII. Z dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego przedstawiciele ustawowi osób, które uważa się za ubezwłasnowolnione całkowicie według art. XIX § 1 przepisów wprowadzających prawo osobowe, stają się opiekunami, a przedstawiciele ustawowi (doradcy) osób, które uważa się za ubezwłasnowolnione częściowo według art. XIX § 2 przepisów wprowadzających prawo osobowe — kuratorami.

Art. XIX. Współopiekunowie, powołani na podstawie przepisów kodeksu cywilnego austriackiego w przypadku, gdy opiekunem jest kobieta, stają się opiekunami przydanymi w rozumieniu prawa opiekuńczego.

Art. XX. Władza opiekuńcza zwolni opiekuna przydanego na jego wniosek lub na wniosek opiekuna, jeżeli brak jest podstaw do powołania opiekuna przydanego według przepisów prawa opiekuńczego.

Art. XXI. Z dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego ustają czynności rad rodzinnych lub opiekuńczych, powołanych na podstawie przepisów dotych-

czasowych, z zastrzeżeniem wyjątku, przewidzianego w artykule następnym.

Art. XXII. § 1. Ważność czynności prawnych, dotyczących poddanego opiece lub kurateli, a dokonanych przed dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego, ocenia się według przepisów dotychczasowych.

§ 2. Jeżeli jednak według tych przepisów do ważności czynności prawnej potrzeba zezwolenia sądu (rady rodzinnej, rady opiekuńczej), a przed dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego sprawa o udzielenie zezwolenia nie została jeszcze wszczęta, wówczas potrzebę zezwolenia i warunki jego udzielenia ocenia się według przepisów prawa opiekuńczego.

§ 3. Jeżeli sprawa o udzielenie zezwolenia jest już w toku w dniu wejścia w życie prawa opiekuńczego, stosuje się nadal przepisy dotychczasowe, chyba że według prawa opiekuńczego zezwolenie nie jest potrzebne. W tym ostatnim przypadku postępowanie ulega umorzeniu z mocy samego prawa.

Art. XXIII. Roszczenia majątkowe, wynikające z opieki lub kurateli, a powstałe przed dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego, ocenia się według przepisów dotychczasowych.

Art. XXIV. W ciągu roku od dnia wejścia w życie prawa opiekuńczego władza opiekuńcza wyda stosowne zarządzenia celem dostosowania okresu składania przez opiekunów i kuratorów sprawozdań i rachunków w istniejących opiekach i kuratelach do przepisów prawa opiekuńczego.

Art. XXV. § 1. Kuratorowie ubezwłasnowolnionych

częściowo, ustanowieni przed dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego, reprezentują poddanego kurateli i zarządzają jego majątkiem, jeżeli uprawnienia te służyły im na podstawie przepisów dotychczasowych.

§ 2. Władza opiekuńcza może jednak, jeżeli to uzna za celowe, ograniczyć zakres działania takich kuratorów do czynności, do których są oni powołani z mocy prawa na podstawie art. 54 § 3 zdanie pierwsze prawa opiekuńczego.

§ 3. Kuratorom ubezwłasnowolnionych częściowo, ustanowionym przed dniem wejścia w życie prawa opiekuńczego, którym z mocy dotychczasowych przepisów nie służyło prawo reprezentowania ubezwłasnowolnionego i zarządu jego majątkiem, władza opiekuńcza może prawo to przyznać w trybie art. 54 § 3 zdanie drugie prawa opiekuńczego.

Rozdział VII.

Przepisy końcowe.

Art. XXVI. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. XXVII. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1946 r.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:
Edward Osóbka Morawski

w/z Ministra Sprawiedliwości:
Leon Chajn